

PIRMOJI PAGALBA SERGANČIAM I TIPO CUKRINIŲ DIABETU

1 tipo cukrinis diabetas – tai lėtinė autoimuninė liga, kuriai būdingas insulino trūkumas dėl kasos beta ląstelių pažeidimo. Šio tipo diabetu dažniausiai susergama vaikystėje arba jaunystėje. Esant šiai būklei, būtina stebėti cukraus kiekį kraujyje, tačiau tam tikromis aplinkybėmis gali prireikti ir pirmosios pagalbos. Štai pagrindinės situacijos, kai reikia imtis veiksmų, ir kaip tai daryti.

1. Hipoglikemija (mažas cukraus kiekis kraujyje)

Simptomai:

- Silpnumas, prakaitavimas, drebulys, alkis.
- Sąmonės sumišimas, dirglumas, nerimas.
- Galimas sąmonės praradimas.

Pirmoji pagalba:

1. Nedelsdami duokite pacientui greitai pasisavinamų angliavandenių:
 - 15 g gliukozės tablečių.
 - 150–200 ml vaisių sulčių arba saldinto gėrimo.
 - 1 valgomas šaukštas cukraus, medaus arba uogienės.
2. Jei simptomai neišnyksta per 10–15 minučių, pakartokite gliukozės davimą.

3. Jei pacientas praranda sąmonę:

- Paguldykite jį ant šono, kad būtų užtikrintas kvėpavimo takų praeinamumas.
- Nesistenkite į burną įkišti skysčių ar maisto.
- Skubiai kvieskite greitąją medicinos pagalbą (112).
- Jei turite, suleiskite gliukagono injekciją (jei tai mokate daryti).

2. Hiperglikemija (didelis cukraus kiekis kraujyje)

Simptomai:

- Stiprus troškulys, dažnas šlapinimasis.
- Silpnumas, mieguistumas, burnos džiūvimas.
- Acetono kvapas iš burnos (diabetinės ketoacidozės požymis).

Pirmoji pagalba:

1. Skatinkite pacientą gerti daug vandens (jei sąmoningas).
2. Skubiai pasitarkite su gydytoju arba kvieskite greitąją pagalbą, jei:
 - Kraujyje gliukozės kiekis labai didelis (pvz., >14 mmol/l).

- Pasireiškia ketoacidozės simptomai (pvz., vėmimas, pilvo skausmas, gilus kvėpavimas).

3. Bendrosios rekomendacijos:

- Visada stenkitės išsiaiškinti, ar žmogus turi diabetą – dažnai pacientai nešiojasi medicininį atpažinimo ženklą (apyrančę, kortelę).
- Neatidėliokite pagalbos, nes tiek hipoglikemija, tiek hiperglikemija gali būti gyvybei pavojingos būklės.

Jeigu turite klausimų, kreipkitės į gydytoją arba sertifikuotą diabetologą.

Šaltiniai:

1. Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijos informacija apie diabetą ir jo valdymą.
2. Tarptautinė diabeto federacija (IDF): www.idf.org.
3. Nacionalinė sveikatos tarnyba (NHS) apie pirmąją pagalbą sergant diabetu: www.nhs.uk.

Parengė: visuomenės sveikatos specialistė Irena Kvedarienė, el.p. irena.kvedariene@sveikatos-biuras.lt, tel. +37067250384